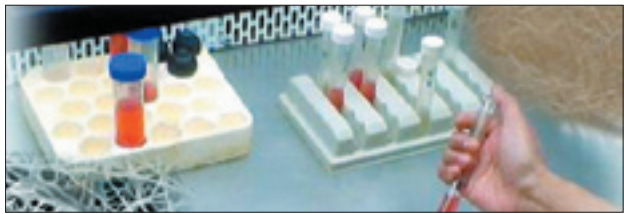

دستاورد

ساخت جایگزین‌های استخوانی مقاوم در کشور

پژوهشگران پژوهشگاه مواد و انرژی موفق به ساخت جایگزین‌های استخوانی زیست تخریب‌پذیر از جنس نانو کامپوزیت زیر کونیا- کلسیم فسفات دوفازی (BCP-ZrO۲) شدند. امید فرایمی، مجری طرح درباره این پژوهش گفت: در این پژوهش نانو کامپوزیت‌های BCP-ZrO۲ حاوی درصدهای مختلف حجمی فاز زیر کونیا با اندازه ذرات متفاوت و با روش‌های متفاوت زینتر تهیه و بررسی شدند. زینتر نمونه‌ها شامل فرآیندهای زینتر معمولی در کوره الکتریکی، زینتر توسط تشعشعات مایکروویو در و زینتر پلاسما جرق‌های SPS در دماهای متفاوت بوده‌است. علاوه بر ساختار، خواص مکانیکی این نانو کامپوزیت‌ها، مکانیسم‌های شکست فعال و رفتار منحنی R در آنها ارزیابی شده و مورد مقایسه قرار گرفته‌است. در انتها مشخص شد که نمونه نانو کامپوزیت با بالاترین خواص مکانیکی (به خصوص در مقدار چقرمگی شکست) مربوط به نمونه دارای ۳ درصد حجمی نانوزیر کونیا تولید شده به روش SPS است که مقاومت به رشد ترک و سختی آن تقریباً سه برابر جایگزین‌های کلسیم فسفاتی است. همچنین این کامپوزیت علاوه بر خصوصیات مکانیکی مطلوب، از خواص بیولوژیکی و زیست تخریب‌پذیری قابل قبولی برخوردار است و امکان جذب و جایگزینی با بافت استخوانی جدید در آن وجود دارد.

فضا

سفر ۱۵ دقیقه‌ای به فضا با Sabre

متخصصان فعال در تولید موتورهای فضایی‌ما در پی طراحی یک موتور بسیار قدرتمند برای فضاپیماها هستند. آنها قصد دارند موتوری جدید برای فضاپیماها طراحی کنند که طی ۱۵ دقیقه مسافت آن را به فضا ببرد. این موتور قدرتمند سابِر (Sabre) نام دارد. در حال حاضر محل تست این فضاپیما آماده شده است و تولیدکنندگان قصد دارند تا سال ۲۰۲۰ موفق به تست آن شود. متخصصان معتقدند ما یک قدم بلند برای تولید این موتور برداشته‌ایم و منتظریم تا بتوانیم آن را تست کنیم. قدرت این موتور، فضاپیما را با سرعتی پنج برابر سرعت صوت به فضا پرتاب می‌کند. یکی از قابلیت‌های منحصر به فرد این موشک این است که اکسیژن مایع مورد نیاز برای سوخت را خودش با خنک کردن هوای ورودی به موتور از دمای ۱۰۰۰ به ۱۵۰- درجه سانتیگراد انجام می‌دهد.

روبات

روبات جراح چشم از تست سر بلند بیرون آمد

روبات جراح چشم آزمایش‌ها را با موفقیت پشت سر گذاشت. مطمئناً همه از حساسیت عمل جراحی چشم آگاه هستند و تسلط جراح در این زمینه از اهمیت فوق‌العاده زیادی برخوردار است. ورود روبات‌ها به این عرصه می‌تواند از اشتباهات و حساسیت‌های موجود بکاهد و کیفیت کار جراحی را ارتقا دهد. متخصصان آکسفورد موفق شدند روباتی را در این زمینه طراحی کنند که کیفیت جراحی آن از زبردست‌ترین جراحان نیز بهتر باشد. یکی از مشکلاتی که جراحان چشم با آن مواجه هستند جراحی شبکه‌ای است. قطر ۱۰ میکرونی شبکه‌ی و حساسیت فوق‌العاده آن کار را برای جراح مشکل می‌کند. به علاوه جریان خون در دست جراح نیز می‌تواند از دقت وی بکاهد و مشکلات را روحندان کند. روبات با این مشکلات مواجه نیست و به همین دلیل می‌تواند عملی بسیار باکیفیت‌تر در مقایسه با یک جراح داشته باشد.

روبات‌ها مجرب به حس لامسه می‌شوند

محققان با استفاده از جایگرهای سه بعدی یک حسگر سیلیکونی برای نصب روی نوک انگشت روبات‌ها طراحی کرده‌اند که به آنها حس لامسه می‌بخشد. از این روش می‌توان برای تسهیل عمل جراحی و انتقال حس لامسه به جراحان در برخی عمل‌های دشوار نیز استفاده کرد. حسگرهای یادشده را می‌توان حتی روی نوک انگشتان دستان افرادی که به هر علت حس لامسه خود را از دست داده‌اند نیز نصب کرد تا آنها دوباره از این حس بهره‌مند شوند. ایجاد بینایی‌توری این حسگرهای سه بعدی باعث می‌شود افراد برای استفاده از آنها مشکل چندانی نداشته باشند. این حسگرهای منطعب سیلیکونی و بسط یافتنی که ۴ میلیمتر پهنا دارند، به راحتی خم می‌شوند و استفاده از آنها در آینده نزدیک ممکن می‌شود.

فناوری

ساخت دستگاه فیزیوتراپی بدون نیاز به فیزیوتراپیست

محققان موفق به طراحی و تولید یک دستگاه تحریر الکتریکی فعالیت اندام‌ها «FES» یا همان دستگاه فیزیوتراپی شدند که بیمار می‌تواند به تنهایی و بدون نیاز به حضور فیزیوتراپیست از آن استفاده کند. هنگامی که دست یک نفر بر اثر سکتة فلج می‌شود، درمانگرها تلاش می‌کنند تا با استفاده از تحریر الکتریکی اندام‌ها که شامل وارد کردن شوک‌های الکتریکی به اندام مورد نظر است، توانایی حرکت عضلات آن را بازگردانی کنند. پژوهش‌های مختلف نشان می‌دهد اگر بیمار به صورت منظم بتواند این کار را خودش انجام دهد، تأثیر بسیار زیادی در روند بهبودی خواهد داشت. این دستگاه از سه بخش تشکیل شده که شامل الکترودهایی است که بیمار آن را روی بازوی خود می‌بندد، یک دستگاه کنترل‌کننده که توسط دست سالم استفاده می‌شود و یک تیلیت که نرم افزار این دستگاه روی آن اجرا می‌شود. برای کار با این دستگاه تنها کافیسیت تا نقطه دلخواه برای حرکت را روی دستگاه کنترل‌کننده بارگذاری کرد و نرم افزار به بیمار نشان می‌دهد که الکترودها در کدام قسمت باید نصب شوند. هنگامی که این الکترودها در محل مورد نظر نصب شد، بیمار می‌تواند از دستگاه کنترل‌کننده برای دادن شوک به عضلات استفاده کند.

دانشنی

کشف کرم آبی که دی‌اکسیدکربن می‌خورد

دانشمندان موفق به کشف گونه‌ای ناشناخته از کرم‌ها شدند که دی‌اکسیدکربن را در چرخه تغذیه خود مصرف می‌کند و در کنترل کربن محلول در اقیانوس‌ها نقش مهمی دارد. کرم نرم‌تن موکوژدار (مخاطی) در عمق ۴۰۰ متری از سطح آب زندگی می‌کند. این جاندار با پمپاژ آب به درون دهان و فیلتر کردن آن از مواد آلی تغذیه می‌کند. محققان بر این باورند که این جاندار با به دام انداختن طعمه‌های حاوی کربن مثل پلانکتون‌ها باعث می‌شود تا چرخه کربن محلول در آب کنترل‌شود. این جانور شگفت‌انگیز پس از خوردن پلانکتون‌ها و سایر جانورانی که در چرخه کربن فعال هستند، مواد دفعی خود را به صورت مدفوع جامد به بستر دریا منتقل می‌کند. محققان پس از بررسی میزان پایداری مواد جامد دفعی حاوی کربن خروجی از بدن کرم‌های نرم‌ابزی در یافتند که کربن منتقل شده به بستر اقیانوس حداقل قرن پایدار باقی می‌ماند.

مترجم: علی طالبی

محققان با استفاده از فناوری ویرایش، ژن کاربرد سلول‌های بنیادی موش را تغییر دادند تا با التهاب حاصل از آرتروز و دیگر بیماری‌های مزمن مقابله کنند. چنین سلول‌های بنیادی، به عنوان سلول‌های «SMART» (سلول‌های بنیادی تغییر یافته برای درمان خود به خودی احیاکننده) شناخته می‌شوند که به سلول‌های غضروفی تکوین می‌بایند که یک داروی ضدالتهاب زیستی تولید می‌کنند که به طور ایمن، غضروف آرتروز را جایگزین خواهد کرد و به طور هم‌زمان مفاصل و دیگر بافت‌ها را از آسیب که با التهاب مزمن رخ می‌دهد، حفاظت می‌کند. دکتر فرشید گوپلاک در این باره گفت: «هدف ما آماده کردن سلول‌های بنیادی تغییر کاربرد داده به عنوان واکسنی برای آرتروز است، که یک داروی ضدالتهابی را به مفصل آرتروزی آزاد خواهد کرد اما تنها زمانی که مورد نیاز است. برای انجام این کار، نیاز داشتیم یک سلول «هوشمند» ایجاد کنیم. بسیاری از داروهای جدید که برای درمان آرتروز استفاده می‌شوند شامل ایپرل، هومیرا و ریمیکاد به مولکول گستراننده التهاب که فاکتور نکروز دهنده تومور آلفا (TNF- alpha) نامیده می‌شود، حمله می‌کنند اما مشکل این داروها این است که به جای اینکه به مفاصل هدفگیری شوند به طور سیستمیک مشخص می‌شوند. در نتیجه با سیستم ایمنی در سراسر بدن مداخله می‌کنند و می‌توانند بیماران را به عوارض جانبی مثل عفونت‌ها حساس کنند.

گوپلاک بیان کرد: «ما می‌خواهیم فناوری ویرایش ژن خودمان را به عنوان راهی برای ارائه درمان هدفگیری‌شده در پاسخ به التهاب موضعی در یک مفصل استفاده کنیم، از آنجایی که این مسئله با درمان‌های دارویی جدید در تضاد است

با تغییر ژن کاربردی توسط محققان

سلول بنیادی می‌تواند با آرتروز مبارزه کند

می‌تواند با پاسخ التهابی در کل بدن مداخله کند. اگر ثابت‌شود این استراتژی موفق است، سلول‌های مهندسی‌شده زمانی که پیام‌های التهاب آزاد می‌شوند، مانند هنگام عود آرتروزی در این مفصل، تنها التهاب را مسدود می‌کنند. ما با بهره‌برداری ابزاری از زیست‌شناسی مصنوعی، متوجه شدیم می‌توانیم برنامه را مجدداً کدگذاری کنیم که سلول‌های بنیادی برای هماهنگ‌کردن پاسخ‌هایشان به التهاب از این مورد استفاده می‌کنند. ما یک مسیر التهاب را تحت کنترل گرفتیم تا سلول‌هایی را ایجاد کنیم که یک داروی حفاظتی تولید کردند. در طول دوره چند روزه گروه، سلول‌های بنیادی تغییر یافته را هدایت کرد که به سلول‌های غضروف رشد یابند و بافت غضروف را تولید کنند. آزمایشات دیگر توسط گروه نشان دادند که غضروف مهندسی‌شده از التهاب حفاظت شده

نقص ویتامین A برای سلول‌های خونی مضر است

سرطان امیدوارند. شواهدی وجود دارد که سلول‌های سرطانی نیز شبیه به سلول‌های بنیادی سالم، در یک وضعیت نهنفتگی باقی می‌مانند. هنگام نهنفتگی، متابولیسم آنها تقریباً به طور کامل متوقف می‌شود و این آنها را نسبت به شیمی‌درمانی مقاوم می‌کند. وی توضیح می‌دهد: «زمانی که ما با جزئیات متوجه شویم که چگونه ویتامین A و ریتینوئیک اسید، به ترتیب، سلول‌های بنیادی نرمال و بدخیم را به نهنفتگی می‌فرستند، می‌توانیم تلاش کنیم موقعیت را برگردانیم. اگر ما می‌توانستیم سلول‌های سرطانی را مجبور کنیم که موقتا به یک وضعیت فعال وارد شوند، می‌توانستیم آنها را به درمان‌های مدرن آسیب‌پذیر کنیم.» علاوه بر این در همکاری با همکارانی از موسسه اروپایی بیوفنورماتیک در کمبریج، گروه آنالیزهای گسترده‌نژومی از سلول‌های منفرد را انجام داد و کشف کرد که انتقال از سلول‌های بنیادی نهنفته به فعال و سپس به سلول‌های ویتامین A از یک رژیم متعادل داشته را نیز روشن می‌سازد. کارپراس و الوشید که کافئ ویتامین A به سیستم ایمنی آسیب می‌زند باشیم. بدن نمی‌تواند ویتامین A خودش را تولید کند.» همچنین دانشمندان در مورد چشم‌اندازهای جدید در درمان

می‌توانیم برای اولین بار ثابت کنیم که ویتامین A اثری مستقیم بر سلول‌های بنیادی خون دارد.»

میکروسکوپ نیروی اتمی به دست محققان ایرانی ساخته شد

میکروسکوپ‌های نیروی اتمی پروب روشی است که از یک پروب نوک تیز در ابعاد کمتر از هشت نانومتر که روی نمونه حرکت می‌کند به شمار می‌روند. خواص قابل اندازه‌گیری با این دستگاه ایرانی شامل مورفولوژی هندسی، توزیع چسبندگی، اصطکاک، ناخالصی سطحی، جنس نقاط مختلف سطح، کشسانی، خواص مغناطیسی، بزرگی پیوندهای شیمیایی، توزیع بارهای الکتریکی سطحی و تطبیب الکتریکی نقاط متفاوت است. در

لازمه رسیدن به اهداف والا اهمیت دادن به نخبگان است

■ نخبگان، موتور محرک رسیدن به این اهداف بزرگ هستند و مسئولان باید به موضوع نخبگان نگاه جدی، عملیاتی، دلسوزانه و پیگیرانه داشته باشند.

جمهوری اسلامی ایران باید به کشوری پیشرفته، قدرتمند، شریف، صاحب‌حرف نو، دارای عزت، برخوردار از احساس عزت، سراسر از معنویت و ایمان و برافرازنده پرچم تمدن نوین اسلامی تبدیل شود که لازمه رسیدن به این اهداف والا، اهمیت دادن به نخبگان و قدر دانستن این نعمت الهی است.

نخبگان می‌توانند با تلاش نشاط آور خود به عنوان یک موتور محرک، نسل جوان یعنی سرمایه‌های اصلی کشور را به کار و تلاش ترغیب کنند.

بیانات رهبر انقلاب

در جمع نخبگان- مهر ۹۵

ابتکار

تولیدنانو با قابلیت تشخیص زود هنگام ویروس هپاتیت C

پژوهشگران دانشگاه ایلام نانوحسگرگی را با قابلیت شناسایی ویروس هپاتیت C با سرعت و گزینش‌پذیری بالایی عرضه کردند. ویروس هپاتیت C از عوامل اصلی هپاتیت مزمن عفونی است که حدود ۲۰۰ میلیون نفر در سراسر جهان به آن مبتلا هستند. هپاتی C خطرناک‌ترین نوع هپاتیت محسوب می‌شود که از طریق خون آلوده معمولاً از طریق استفاده از سرنگ آلوده برای تزریق مواد مخدر منتقل می‌شود. محققان دانشگاه ایلام با اجرای این پروژه تحقیقاتی در این زمینه در تلاش هستند تا راهکاری برای شناسایی این ویروس ارائه دهند. دکتر محمود روشنی، عضو هیئت علمی دانشگاه ایلام با اشاره به اهمیت تشخیص بیماری هپاتیت C گفت: بر این اساس نیاز به یک روش ساده و بسیار حساس داریم تا بتوانیم مقدار این ویروس را در نمونه‌های سرم خون به راحتی اندازه‌گیری کنیم، ولی از آنجایی که روش‌های مرسوم معمولی از قبیل دقت و حساسیت کم دارند، این موضوع دانشمندان را به سمت طراحی حسگرهای الکترو شیمیایی نسبتاً ارزان قیمت سوق داده است. در این طرح تحقیقاتی سعی بر آن بوده تا یک نانوحسگر با حساسیت، گزینش‌پذیری و دقت بالا برای تشخیص بیماری هپاتیت C در سرم خون طراحی کنیم. استفاده از این نانوحسگر منجر به کاهش هزینه‌های مربوط به فرآیند تشخیص این بیماری می‌شود و از سوی دیگر سسرعت این نانوحسگر نسبت به روش‌های معمول تشخیص این بیماری بسیار بالاست.

ساخت سلول‌های خورشیدی که فتوسنتز می‌کنند

محققان کشورمان موفق به تولید سلول‌های خورشیدی شدند که فرآیندی مشابه فتوسنتز انجام می‌دهند. ارحله محمد پور، مجری طرح گفت: به علت محدود بودن منابع فسیلی در چند سال آینده چاره‌ای جز استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر و پاک وجود ندارد و این مسئله رویکردی جهانی است. در میان انرژی‌های تجدیدپذیر نیز انرژی خورشیدی از پاک‌ترین انرژی‌هاست که در کشورمان نیز به وفور وجود دارد. بنابراین محققان در کشورهای مختلف برای بهره‌وری از این انرژی به دنبال ساخت و تولید سلول‌های خورشیدی با بازدهی بالا، هزینه تولید پایین و پایداری زیاد هستند. در این طرح نیز ساخت سلول‌های فتوولتایی منظر قرار گرفت تا سلول‌های خورشیدی شبیه به برگ را تولید کنیم. در واقع با استفاده از مواد بیولوژیکی موجود باید فرآیند فتوسنتز را در سلول‌های خورشیدی شبیه‌سازی کنیم تا با استفاده از پروتئین و کلروفیل فتوالکترون‌های نانو ساختار حساس شوند.

ابداع

اعماق مغز روشن می‌شود

محققان از طراحی و ساخت کاوشگر نوری ویژه نفوذ به اعماق مغز خبر می‌دهند. محققان موفق به ساخت نوع جدیدی از کاوشگر نوری ویژه مغز شده‌اند که با استفاده از آن می‌توان مغز حیوانات را با دقت بالایی مورد بررسی و نقشه برداری قرار داد. این فناوری پیشرفته ابعاد بسیار کوچکی دارد. این کوچکی در مقایسه با یک سکه بسیار کوچک به خوبی قابل درک است. تلاش برای نقشه‌برداری دقیق از عملکرد داخلی مغز زنده از مدت‌ها پیش آغاز شده‌است. دانشمندان این فرآیند را از سهیم‌های ساده برقی آغاز کرده و طی دو دهه اخیر به فناوری‌های پیشرفته‌تری رسیده‌اند. نوری که از کاوشگر منتشر می‌شود موجب تحریک نورون‌ها در مغز می‌شود و بدین ترتیب می‌توان عملکرد آنها را نقشه برداری کرد.